

ODA TARİHİNDEN

Değerli üyelerimiz,

Bu sayımızdaki **Oda Tarihinden** köşesinde sizlere 12 Ocak 1977 tarihinde, ODTÜ EMO Komitesi ve EMO işbirliğiyle, ODTÜ Mimarlık Anfasinde gerçekleştirilen "Elektrik Mühendisliği ve Eğitimi" başlıklı panelde, o zamanki Oda başkanımız Sayın Abdülkadir KAHRAMAN'ın yaptığı konuşmanın bir bölümünü sunuyoruz. A. KAHRAMAN'ın konuşmasından **Üyelerin Nicel ve Nitel Durumları** başlıklı ikinci bölümü sunuyoruz.

Sayın Bekir ÖZGİRGİN'in yönettiği panelin diğer konuşmacısı ise Sayın Gürcan BANGER'di. G. Banger'in konuşmasının başlığı ise **Elektrik Mühendisliği Eğitimi ve ODTÜ Modeli**.

Panel'in tam metni Elektrik Mühendisliği dergisinin 244 nolu Nisan 1977 sayısında yayınlanmıştır.

ÜYELERİN NİCEL VE NİTEL DURUMLARI

Elektrik mühendislerinin % 72,4'ü kamu kesiminde, % 14,3'ü özel kesimde (ücretli), % 10,8'i de özel kesimde (işveren) çalışmaktadır.

Kamu kesiminde elektrik mühendislerinin en yoğun olarak buldukları kurumlar şöyle sıralanabilir:

KURUM	ELEKTRİK MÜHENDİSİ SAYISI
TEK	732
PTT	359
İller Bankası	173
İTÜ	128
W	97
İskenderun Demir Çelik	94
TCDD	70
ODTÜ	68
DSİ	52
TKİ	52
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	51
MKE	43
THY	34

EMO'nun Aralık 1976 tarihindeki üye sayısı 6000 dolayındadır. Son yıllarda, her yıl 750 kadar yeni mezun odaya kaydını yaptırmaktadır. Elektrik mühendislerinin yıllara göre sayısal gelişmesi aşağıda görüldüğü gibidir. Yukarıdaki çizelge incelendiğinde, 1970-1976 yılları arasındaki 6 yılda yetişen elektrik mühendisi sayısının, 1914-1970 yılları arasındaki 56 yılda yetişen elektrik mühendisi sayısına eşit olduğu görülür, bu hızlı artışın nedeninin, sonraları devletleştirilen, kâr amacı ile kurulmuş özel yüksek okullar olduğu biliniyor. Sözü edilen okulların eğitim kurumu olarak nitelikleri ve elektrik mühendisi sayısındaki artışın planlı ve sanayinin gereksinmesine uygun olup olmadığı bu çalışmanın konusu değil. Sadece şunları belirtmek yararlı olacak.

YIL	ELEKTRİK MÜHENDİSİ SAYISI
1914	1
1919	2
1924	10
1929	32
1934	67
1939	127
1944	245
1949	414
1954	709
1959	987
1964	1813
1969	3011
1974	5292
1976	6617

Ülkemizdeki planlama çalışmalarının özel kesim için salt yol gösterici nitelikte olduğu bilinmektedir. Bunun ötesinde kamu kesimi için de planlamanın gerek amaçları, gerek etkinliği tartışmalıdır, bu çerçevede üretime dönük bir eğitimden, sanayileşmenin gereklerine göre ve üretim artışlarına yönelik olarak yürütülen bir eğitim planlamasından söz edilemeyeceği açıktır. Ülkemizde yaratılmış bir eğitim kapasitesi mevcuttur. Bunun bir bölümü teknik eleman eğitimi ve içinde elektrik mühendisliği eğitimi de kapsar. Genel eğitim içinde elektrik mühendisliği eğitimi gözönüne alındığında, egemen sınıflarca, çarpık ve geç gelişen sanayinin işgücü gereksinmesini karşılayacak doğrultuda eğitim kapasitesinin geliştirildiği söylenebilir. Ancak bu gelişme toplumun bütününden bağımsız olarak gerçekleşmektedir. Doğru anlamda bir sanayileşmeden söz etmek için ise eğitimden modern sanayinin geliştirilmesinde bir araç olarak yararlanılması zorunludur. Türkiye'deki duruma bakıldığında ise sanayinin genellikle montaj sanayii yapısında olduğu ve ağırlıklı tüketime

dönük olarak geliştiği görülmektedir. Bunun sonucu, insangücü gereksinmesinin bir kısmının yurt dışından karşılanması yani teknik hizmet dış alımı biçiminde gözlenir. Özellikle büyük projelerin tasarım ve yürütülmesinde bu durumla karşılaşmaktadır. Bu anlamda personel kullanımının yani istihdam sisteminin de eğitimle ilişkili olarak planlanması zorunludur. 3. BYKP'de, insangücü açığının "elektrik mühendisliğinde en yüksek değeri bulduğu" (3 BYKP, sayfa 81) kaydedilmiştir. Yani sanayileşmenin çarboğazlarından biri olarak tekrar edilen "nitelikli eleman eksikliği" sonucunun elektrik mühendisliği darlığında büyük önem taşıdığı ifade edilmektedir. Gözlenebilen istihdam düzeyi ve politikasıyla birlikte dikkate alındığında bu durumun ilginç boyutlara ulaşacağı açıktır. Kamu kesiminde çalışan elektrik mühendislerine yönelik ayrıntılı bir eğitim-çalışma araştırması bugüne dek yapılmamış durumdadır. Ancak kaba bir gözlem bile bu kesimde gizli işsiz sayılabilecek mühendislerin gözden uzak tutulmayacak bir sayıda olabileceğini gösteriyor. Bunun ötesinde işyerinde yürüttüğü bürokratik hizmetleri, mühendislik eğitimi gerektirmeyen, yani bilimsel bilgilerini kullanmayan elemanların varlığı da gerçekçi bir varsayım kabul edilebilir.

Bu tablo kamu kesiminin birçok dallarında gözlenebilen çarpık personel kullanım politikasının kaçınılmaz bir sonucudur. Bu durumda, dış teknik hizmet alanının boyutları ile yurt dışına göç eden teknik elemanların varlığı da eklenirse, tutarsız ve etkisiz bir personel kullanımı politikasının planlarda sözü edilen elektrik mühendisi açığında büyük ölçüde etken olduğu söylenebilir. Burada, teknik elemanların ekonomik ve toplumsal koşulları da hesaba katılması gereken bir olgu olarak belirmektedir.

Her türlü sendikal haktan yoksun bir statüde tutulan teknik elemanlar ve bu kesimin bir parçası olan elektrik mühendisleri arasında yurt dışına göç, mesleği bırakarak ekonomik bağımsızlığını sağlayacağı başka işlerde çalışma gözlenmektedir. (Mimarlar % 7,4, elektrik mühendisleri % 7,2, ziraat mühendisleri % 53,5). Özel kesim ise hemen bütün dallarda olduğu gibi yüksek ödemelerle, kamu kesiminde yetişmiş nitelikli mühendisleri çekme özelliği göstermektedir. Bu anlamda elektrik mühendisi eksikliğinin özel kesim için büyük ölçüde söz konusu olacağını düşünmek fazla gerçekçi olmayacaktır.

Diğer çalışanlar gibi elektrik mühendisleri de artan hayat pahalılığı ve enflasyonun etkisi ile giderek yoksullaşma sürecine girmişlerdir. Yapılan bir çalışma aşağıdaki tabloyu vermektedir.

Yani yaklaşık olarak elektrik mühendislerinin yarısı 3000-5000 TL arasında ücret almaktadırlar. Ülkemizdeki ev kiralarının, temel gıda maddelerinin ve tüketim mallarının fiyatları gözönüne alınırsa diğer çalışanlar gibi elektrik mühendislerinin de ekonomik baskılar altında bulunduğu anlaşılır.

Oda üyelerinin mesleki niteliklerinin bilinmesinde bir fikir verebilmesi için üyelerin mezun oldukları okullara da bir

göz atmak gerekmektedir. Oda üyelerinin mezun oldukları okullara göre bileşimi şöyledir:

Ücret Tutarı (TL)	Elektrik Mühendisi Oranı (%)
2000'e kadar	1,2
2000 - 3000	7,7
3000 - 4000	23,2
4000 - 5000	23,8
5000 - 7500	23,2
7500-10000	11,3
10000- Daha fazla	9,6

EĞİTİM KURUMU	Oranı (%)
İTÜ	40
İDMMA	29
ADMMA	10
ODTÜ	9,3
Yabancı Eğitim Kurumu	7,4
KTÜ	1,4
Boğaziçi Üniversitesi	1,3
EDMMA	0,03

Yukarıda verilen görünüm içinde gözden kaçırılmaması gereken ve bir ölçüde özel önemi olan bir konu da elektrik mühendisliği eğitimindeki ders programlarıdır. Bu konu bir anlamda eğitim uzmanlarının da katkısını gerektirmektedir. Öncelikle eğitimin belirli bir toplumsal özden yoksun olarak verilmesi, daha açık bir anlatımla, egemen sınıfların belirlediği ve gerekli gördüğü bir çerçevede işlenmekte olması, halkın gereksinmelerinden kopuk bir biçimde formüle edilmesi, bu alandaki sorunları yaratmaktadır. Onun ötesinde akademik çevrelerin konuya ilişkin her türlü olumlu çabasını etkisizleştirmeye yönelik ve bilim özgürlüğüne aykırı baskılar, sorunun üniversite eğitiminin tüm dallarını kapsayan demokratik önlemlerin gerekliliği ile bütünleşmesini de getirmektedir. Yüksek okullarda sınırlı laboratuvar olanakları ve eksik gereçlerle eğitim gören ve bunun ötesinde geçici ve sınırlı sürelerle eğitime katılan öğretim üyelerinin de, tümüyle yararlı olmadığı programları sürdüren elektrik mühendisliği öğrencilerinin durumu da ayrı bir sorun yaratmaktadır. Yetersiz bir eğitimin uzantısı olarak iş bulma olanakları da genellikle yetersiz ve sınırlı olan bu kesimin durumu da genel anlamda bir eğitim reformundan ayrı tutulamamaktadır.

Bu olanakları daha ileri olsa ve daha yetkin bir eğitim görseler de, elektrik mühendisliği öğrencilerine uygulanan programların, değinilen "toplumdan kopuk olma" niteliği öncelikle ele alınması gereken bir konudur

Bunlardan sonra Odamızın en genel anlamda yaptığı çalışmalardan bahsetmeyi gerekli görmekteyim. Öncelikle tüm çalışanlar gibi elektrik mühendislerinin de her türlü demokratik ve ekonomik haklarını ancak özgür ve

emekten yana bir düzende alabilecekleri gerçeğinin, çalışmaların belirleyici ilkesi durumunda olduğunu, Oda çalışmalarının bu bilimsel gerçeğin ışığı altında yapılmakta ve sonuçlandırılmakta olduğunu belirtmeliyim.

Ülkenin ve üyelerinin çıkarlarını savunmak için kurulmuş bir meslek örgütü olan Odamız, üyelerinin ekonomik, demokratik talepleri doğrultusunda çalışmalardan kalkarak, halkımızın bağımsızlık ve demokrasi mücadelesine kendi ölçeğinde ve örgütsel işlevleri doğrultusunda katkıda bulunmaktadır.

Üyelerinin ekonomik çıkarlarına personel yasaları, yan ödemeler kararları ile çözüm getirilemeyeceği, bu konudaki güvencenin ancak grevli, toplu sözleşmeli sendikalarla sağlanabileceği konusunda tüm teknik eleman örgütleri görüş birliği halindedir ve teknik eleman kitlesi bu mücadelenin gereğine giderek daha da

inanmakta ve mücadele giderek daha da etkinlik kazanmaktadır.

Bunun dışında Odamızı ilgilendiren konular arasında, ülkemizin enerji sorunları, elektrik enerjisi sorunu, elektroteknik ekipman sanayii, elektronik ve haberleşme sanayii, bilgisayarlar ve bilişim politikası, elektrik üreten ve dağıtan imtiyazlı şirketler sorunu, elektrik projeleri ve vizeleri, sanayi mamullerine kalite belgesi verilmesi çalışmaları, standartlara ve TSE'ye ilişkin çalışmalar sayılabilir. Bunların dışında teknik eğitim sorunları, sektöre ilişkin DPP'nin hazırladığı görüşler, BYKP'larının hazırlanmasında yapılan çalışmalar, eşdeğer örgütlerle ilişkiler, sektöre ilişkin yatırımlar, bütçe tekliflerinin incelenmesi sorunu-, kısaca sanayileşmenin ve kalkınmanın Odamızı ilgilendiren bölümlerine ilişkin çalışmalar yapmak bu konuda öneriler geliştirmek de Elektrik Mühendisleri Odası'nın asli görevleri arasındadır.

OKUYUCU KÖŞESİ

Sayın İlgili,

EMO'ya üye olduğum için her sayıyı okuma fırsatı bulabiliyorum. Dergimiz her sayısında daha da güzelleşiyor, doyurucu bir dergi olma yolunda, özellikle Çift 34, Sayı: 368-369 bu açıdan ve içeriği bakımından mükemmel bir dergi olmuş. Kutlarım. Ne yazık ki aynı görüş ve dileklerimi Murphy Yasaları bölümü için söyleyemeyeceğim. Bu bölümde çıkan sözler son derece basit ve anlamsız. Aynı şekilde son sayının 609. sayfasındaki "En berbat eğitim serferberliği bile, iyi bir öğrenciyi harcayamaz." ve "Öğretmek, elde olmayan bilgiyi elden çıkarma sanatıdır." sözlerinin eğitim

felsefesi ile hiç bir ilgileri olmadıkları, dahası son derece ukalaca (söyleyen kişilerce) söylenmiş olmaları konusunda hiç bir kuşku olmadığı gibi, buna benzer söyleyişlerin dergimizde yer almasından rahatsız oluyorum.

Bu sayıda özel olarak teşekkür etmek istediğim bölüm ise Panel Köşesi. Harika bir Panel. Daha önce de zaman zaman Paneller yer almıştı. Ancak son zamanların en bilimsel Paneli bana göre, şahsınızda Paneli düzenleyenleri, katılanları ve dergide yayınlayan kişileri tebrik ediyorum ve başarılarının devamını diliyorum.

Taner KESKİN
Diyarbakır

Not 1- İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin dergimizde yayımlanmasını istiyorum.

2-. Dergimizin 1989/6-7:368-369 nolu sayısı bana Ekim'in ilk haftasında ulaştı. Sanıyorum bu dergi en geç Ağustosta elime geçebilmeliydi. Derginin içerikte meydan okuduğu atalete, hızda da gerçekleştireceğine inanıyorum... Saygılarımla.